

Pred Tolažnico žalostnih.

Spet je prišel majnik, Marijin mesec. Razcvetele so se po hostah bele šmarnice. Prišla je deca, nedolžna, vesela deca, natrgala si je rož, zvila jih je v vence in okrasila domači oltarček v kotu, ali pa kapelico lurške Gospe sredi vasi.

Prišel je majnik, Marijin mesec, tudi v malo leseno kočo pod goro, potrkal je na okence in pozdravil sivo velo mamico. In starki se je zdelo, da jo vprašuje maj: „No, majka, ali si še vedno tako zapuščena, še vedno tako sama? Ali še sedaj ni sina iz tujine, sina, po katerem toliko hrepeniš? Saj sem se že sedemkrat vrnil, in vselej sem te našel tako zapuščeno. Ali še sedaj ni sina iz tujine?“

Tako se je zdelo starki, in solza se je zablestela v očeh, počasi polzela po velem zgubanem licu in pala na belo javorovo mizo. Ah, solza — biser materske ljubezni!

Vzela je starka iz omare steklenico z oljem, zapustila kočo in poromala do kapelice v gozdu. Zapuščena je ta kapelica.

Samo če gre kmetič v gozd, se prekriža in pomoli očenaš, da bi ga Bog obvaroval nesreče v gori. Sicer je pa ne obiskuje drugi kakor naša mamica, stara Marta.

In kaj je ne bi, saj je to edina njena tolažba. Saj je sama, zapuščena. Mož ji je umrl že zdavnaj, umrla ji je že zdavnaj hčerka Angelica, in sin ji je še ostal, sin Janez, a ta je šel daleč v tujino, v Ameriko, in je tam, sama ne ve, kje.

Zato hodi starka k beli kapelici v gozdu, tam zaljša mali oltarček Tolažnice žalostnih, tam moli za pokoj svojih rajnih, moli za vrnitev sinovo. Včasih sede na kamen in govori polglasno sama s seboj. Ljudstvo pravi: „Sirota, od žalosti se ji je zmešalo.“ Včasih pride mimo deca, ki je šla v gozd po jagode ali maline, in Marta ji pripoveduje lepe pravljice o palčkih, o kralju Matjažu, zraven pa svari otroke, naj ubogajo svoje starše in jih ne žalijo. Če je toplo in solnce, jo

lahko dobiš pri kapelici. Tako se je napotila tudi danes, — posebno še, ker je prvi majnik, — h kapelici. Nalila je olja v svetilko, jo prižgala, natrgala gozdnih rož

„S cveticami te venčamo . . .“

in ozaljšala oltarček, pokleknila in molila goreče, da bi se ji vrnil ljubi sin, ki živi v daljni tujini, morda izgubljen v zmotah in grehih.

Trepetal je drobni rdeči plamenček, zdaj je gorel spet mirno, zdaj je zopet vzplapolal kvišku in se zopet umiril. Taka je bila tudi molitev starke. Zdaj je trepetala v strahu, da morda ne bo uslišana, da morda ni vredna, da bi bila uslišana; zdaj je bila zopet njena molitev vdana prošnja; zdaj zopet je vzplamtela v veliki nadi in v trdnem zaupanju. Odmolila je starka rožni venec. Nekak svet mir ji je napolnil prsi, neka tiha zadovoljnost se ji je razlila čez srce, sveto in trdno zaupanje v lursko Gospo jo je potolažilo tako sladko in mehko. Sedla je na kamen. Pred njo so prišli spomini, kakor bi se bilo vse njeno življenje snovalo prav šele včeraj. Lepo zadovoljno je bilo življenje v koči pod goro, a prišla je nesreča k hiši, prišla je bolezen, umrl je oče, par mesecev nato je umrla pa še hčerka. Ostal ji je še sin, o katerem je mislila, da ji bo podpora v starosti. A komaj je minulo leto po očetovi smrti, in že je prišel k materi: „Mati jaz grem.“

„Kam greš, Janez, dete moje?“ ga je vprašala. „Mati, svet je velik; v Ameriko grem. Bom si kaj prislužil tam; saj se kmalu vrnem, in živeli bomo lepo in zadovoljno, in lep večer svojega življenja boste imeli. Čez tri tedne greva z Živčevim Jožetom, mati.“

„Ne hodi, dete moje! Tudi tukaj se lahko prisluži, kdor je priden. Marljiv človek nikdar ne strada. Kaj naj počnem jaz, če izgubim še tebe. Ne hodi, Janez, v tujino! V tujini so nevarna pota, lahko pogubiš svojo dušo in še telo; a duša, Janez, je več vredna kot življenje,“ je prosila mati sina.

A sin ni slušal materinih besedi, in šel je. Parkrat je še pisal, nato pa je morda pozabil na drago mamico, pozabil na tiho kočjo pod goro; morda je pa zabredel med slabo tovarišijo; morda pa se mu je godilo slabo in ni hotel pisati materi, da ne bi žalil njenega ljubečega srca? Sedmo leto je že, kar živi v tujini, sedem dolgih let je že, kar živi mamica doma sama in zapuščena.

Tako je mislila starka, in mislila bi bila še dalje, da je ni zbudil iz teh sanj in spominov močan glas: „Žena, čujete?“

Pred njo je stal mlad gosposki človek, kakih petindvajset do trideset let star, v levici je držal kovčeg, v desnici pa debelo palico.

Zdrznila se je starka iz svojih misli:

„Kaj bi radi?“

„Ali morda veste, če tukaj v koči pod goro, kakih dvesto korakov od tod, še živi gospodinja, po domače Lipovčanova Marta.“

Starka je napela svoje stare oči, da bi natančneje videla, kdo vprašuje po nji.

„Še je živa, še; a je sirota sama in zapuščena. Kaj pa je?“ vpraša v strahu, češ morda ima tujec zanjo žalostno poročilo o sinu.

„Ona je moja mati. Jaz sem prišel iz Amerike.“

„Jaz sem Marta. O moj Janez, ali si vendar prišel?“ In objela je sina po dolgih letih.

„Ne hudujte se nad mano, mati! Dolgo me ni bilo. Postarali ste se in osiveli ste. Vem, da sem teh gub in sivih las jaz kriv. Prišel sem, mati, nisem mogel več zdržati v tujini, in prišel sem, da vidim, če še živite, in da boste imeli lep večer svojega življenja.“

Tako je govoril sin, a mati ni mogla govoriti; vse je bilo odpuščeno, in starka je samo jokala od radosti in veselja.

Lepo življenje se je zopet pričelo pri Lipovčenovih. Sin je prišel bogat iz tujine, sezidal je novo, lepo belo hišo, in lep večer svojega življenja je imela stara Marta.

Vsa srečna in s srcem, polnim zahvale do lurške Gospe, je hodila h kapelici. In ko se je poslavljaj maj, se ji je zdelo, da ji govori: „No, majka, že sedemkrat sem se poslavljaj od tebe, a vselej sem te pustil žalostno in zapuščeno. Letos pa te zapuščam srečno in veselo kot še nikdar, ker vrnil se je sin, po katerem si toliko hrepenela ...“

Bogumil Gorenjko.

